

Robots

- manipulators
- mobile robots

základní pravidla:

- 1) Robot nesmí ublížit člověku nebo svou realitativou zprůchýnit zdanitelný újem člověka.
- 2) Robot musí poslouchat lidské příkazy, mimo pravidlo 1.
- 3) Robot musí chránit svou existenci; dokud nepře v újímky 1 a 2.

Kinematika

- pohyb jednotlivých částí bez ohledu na hybridní síly

- Degree of Freedom (DOF)

- 2D: 3 DOF (x, y, α)

- 3D: 6 DOF $(x, y, z, \alpha, \beta, \gamma)$

> pravidlo pravé ruky (směr je směr osy)
Tedy nejdříve pozice, ale i orientace v lib. pozici

- Translations and rotations

- LCS, GCS — local/global coordinate system

- Wlenky:

- prismatický, otáčkový, sférický, cylindrický, kulový

Rotace

Ve 2D: $\begin{pmatrix} \cos \alpha & -\sin \alpha \\ \sin \alpha & \cos \alpha \end{pmatrix} \sim \begin{cases} x' = x \cdot \cos \alpha - y \cdot \sin \alpha \\ y' = x \cdot \sin \alpha + y \cdot \cos \alpha \end{cases}$

Ve 3D:

- podle osy x o α : $R_{x,\alpha} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & \cos \alpha & -\sin \alpha \\ 0 & \sin \alpha & \cos \alpha \end{pmatrix}$

$R_{y,\alpha} = \begin{pmatrix} \cos \alpha & 0 & \sin \alpha \\ 0 & 1 & 0 \\ -\sin \alpha & 0 & \cos \alpha \end{pmatrix}$ *-> sinus inverted*

$R_{\alpha,\beta,\gamma} = R_{x,\alpha} \cdot R_{y,\beta} \cdot R_{z,\gamma}$

$R_{z,\alpha} = \begin{pmatrix} \cos \alpha & -\sin \alpha & 0 \\ \sin \alpha & \cos \alpha & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$

Translate:

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & t_x \\ 0 & 1 & 0 & t_y \\ 0 & 0 & 1 & t_z \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Translate + Rotate:

$$\begin{pmatrix} - & - & - & t_x \\ - & - & - & t_y \\ - & - & - & t_z \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Denavit-Hartenberg system

- řetězcí R, T, T, R pohyb Z může být dokončená spojováná

Vztah mezi LCS_{i-1} a LCS_i je transformace:

- 1) Nakloní osy x_{i-1} kolem osy z_{i-1} o úhel α_i .
- 2) Posunuté osy x_{i-1} ve směru osy z_{i-1} o vzdálenost d_i .
- 3) Posunutí počátku LCS_{i-1} podél osy x_i o vzdálenost a_i .
- 4) Nakloní osy z_{i-1} kolem osy x_i o úhel β_i .

DH parametry: $(\alpha_i, d_i, a_i, \beta_i)$

Matrice:

$$1) \begin{pmatrix} \cos \alpha_i & -\sin \alpha_i & 0 & 0 \\ \sin \alpha_i & \cos \alpha_i & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \quad 2) \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & d_i \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$$3) \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & a_i \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \quad 4) \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & \cos \beta_i & -\sin \beta_i & 0 \\ 0 & \sin \beta_i & \cos \beta_i & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

DH transformace $A_{i-1}^i = R_1 \cdot R_2 \cdot R_3 \cdot R_4$ s parametry $(\alpha_i, d_i, a_i, \beta_i)$

- vždy jen jeden parametr, ostatní konstanty (v jednotlivých maticích)

DH konstanty:

- Osa z_{i-1} je osou kolárny i . $\rightarrow$ kterým směrem vede do kterého kladného zář. osy.
- Osa x_i je kolmá na z_{i-1}, z_i .
- Osa y_i doplňuje, aby se jednalo o pravotočivý systém.
- počátek LCS_i je umístěn do průsečíku z_{i-1}, z_i .

Motion Model

Holonomie vs. Non-holonomie

$L \rightarrow$ počet # lokálních DOF = # globálních DOF

Ackermann steering $\rightarrow$ Non-holonomie

$r_s \rightarrow$ poloměr vodorovného kola, $\Delta S \rightarrow$ vzdálenost ved. kola

Změna orientace: $\Delta \theta = \frac{\Delta S}{r_s}$

$\rightarrow$ ústřední křivka = $\theta \cdot r$, kde θ je v radiánech.

Klonevovatelnost závisí na rozvoru a maximálnímu zatáčení.

Differential steering $\rightarrow$ Non-holonomie

(aproximace) změna orientace: $\Delta \theta = \frac{S_n}{r_n}$

$\rightarrow$ průměrná úhlová rychlost
 $\rightarrow$ jako když jede šikmo
 $\rightarrow \frac{\Delta R + \Delta L}{2} = \frac{b}{2} \cdot \frac{\Delta R - \Delta L}{\Delta R - \Delta L}$ kde b je šířka

$$x_n = x_{n-1} + S_n \cdot [\cos(\Delta \theta + \theta_{n-1})]$$

$$y_n = y_{n-1} + S_n \cdot [\sin(\Delta \theta + \theta_{n-1})]$$

Omnidrive steering $\rightarrow$ Holonomie

$$\vec{v} = \vec{v}_t + \vec{\omega} \times \vec{r}$$

$\rightarrow$ vektorové posunutí k bodu

$$v_x = v_{t,x} - \omega \cdot r_y$$

$$v_y = v_{t,y} + \omega \cdot r_x$$

Motors:

DC:

- kartáčové, bezkartáčové

AC:

- synchronní, asynchronní

Piezo, ultrazvukový

Ampérovovo pr. pravidlo ruky:

- prsty ve směru proudu

- palec ukazuje severní pól

Flümmelovo pravidlo levé ruky

- ukazováček je mag. pole

- prostředníček je proud

- palec je směr pohybu

Regulace rychlosti:

- PWM $\rightarrow$ rychlé ON/OFF přepínání
- Frekvenční modulace u AC

Dezaktivace:

- podle natočení rotorem se zapínají a vypínají jednotlivé diody vlnění

Uvolňovací motor

- zubová konstrukce rotoru, stejně tak vlnění statoru, doestím tak posunuti o jeden „zob“

Servo:

- nastavuje se přesná poloha natočení osy
- min. délka pulsu: 1ms
- max. délka pulsu: 2ms
- Stop pozice: 1,5ms

Senzory:

- aktivní vs. pasivní detekce
- detekce vs. měření
- aktivní vs. pasivní
- signal-reflection measurement
  - aktivní, musí se odrazit
- signal-interruption measurement
  - vlastní optický gate
- infrared
  - vlastní vlnová délka
  - emitér, detektor

Odborné

- BW terče $\rightarrow$ rozdělení na více steps pro uvození změny směru / indikace směru na místě.
- Hallan sonda $\rightarrow$ detekce reaktuje na mag. pole, přestupuje nížeje na jeden strom
  - $\hookrightarrow$ používá se například v autě

PID:

proportional P-gain : $P \cdot e_n$

integral I - reset : $I \cdot \sum e_i$

derivative D - rate : $D \cdot \Delta e_n$

$$e = \text{req-speed} - \text{curr-speed}$$

$$\text{sum-e} += e$$

$$\text{control} = P \cdot e + I \cdot \text{sum-e} + D \cdot (\text{curr} - \text{last-speed})$$

Jak nastavit? P zvyšovat, dokud neoscitaji. Pak snížit na polku
a přidat I, dokud se zvolená rychlost nestavíje příliš pozdě.
D doinstalovat na rychlou odezvu

↳ Často se nepoužívá full PID, ale jenom jeho část: P, PD, ...

Control systems

- klasický automat $A = (Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$

Petri net

- independent events sync
- waiting for release of other part

SPA

- sense, plan, act

Reactive

- just act

Hybrid control

- think and act

↳ 3 vrstvy: plánování, koordinace, execution

Behaviour control

- think the way you act

Environment repr.

- rozdělení podle typu
  - kdy byl vytvářen (online/offline)
  - manual/automatic
  - topografická / "suroviná"
- Robot často používá metrickou ungu + objemty matic

Localizace:

- problém synchronizace LCS vs GSC
- 1) Absolutní localizace bez zohlednění minulého stavu
  - 1) Relativní localizace vzhledem ke předchozímu stavu
  - 2) Pasivní localizace (robot do toho prostředí vstupuje)
  - 2) Aktivní localizace (ovládání může být aktivní)
  - 3) Localizace ve statickém prostředí
  - 3) Localizace v dynamickém prostředí

Rěšení:

- co nej přesnější měření
- udělat z toho diskrétní prostor a diskrétní umístění
- využít více informačních zdrojů.

Pravděpodobnostní pole:

$Bel(l)$ je šance, že jsem na pozici $l := \mathcal{B}_{j,k}$

Topologický graf

- vrchol je pozice, hrana je možná cesta.
- $Bel(l)$ je šance, že jsem ve stavu l .

Monte Carlo Localization

- Prediction step
- Correction step
- Oversampling step

Plánování

Bug algo 1:

— = incomplete

- jdi ve směru cíle
- předtím obcházej zlem, dokud nepře jít rovně do cíle

Bug algo 2:

- jdi ve směru cíle —> vždycky zhrnuje, bezpečný, končený
- předtím jeden obchází a jede zvl. vyhledá cestu k cíli

Bug algo 3:

- jdi ve směru cíle —> končený, lepší (většinou) jako Bug 2
- předtím znamená obcházet, jakmile narazíš na start-goal čímu, jdi po ní. —> zhrnuje a hledá předtím potká jen $\frac{p}{2}$, kde p je počet minut časy start-goal

Bug algo 4: (Tangent bug)

Dijkstra

- klasičtý princip, všechny body mají default cost $+\infty$, postupně zhrnuje, jde po nejmenší.
- $O(V^2)$

Rapidly Exploring Random Trees

- počet iterací závisí přesnost, vždy se malá "větví" řešení!

Multirobot system

- globalizovaná ústředí / lokální / semi globalizovaná
- ...

GPS

- historie

- Transit

- Timation

- G2113

- Navstar GPS

GPS, Glonass, Galileo —> globální

Beidou, Doris